

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука
Факультет декоративно-прикладного мистецтва
Кафедра мистецтвознавства і мистецької освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 12. Методологія мистецтвознавства

Загальна інформація про дисципліну

Рівень (ступінь) вищої освіти	«Бакалавр» (освітній рівень перший)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»
Освітня програма	ОПП «Мистецтвознавство»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Курс / семестр	1-й рік навчання (II семестр)
Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 38 год.
	Семінарські – 30 год.
	Практичні – 8 год.
	Самостійна робота – 74 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач (-і)	Леонтьєва Олена Валеріївна, доцент кафедри мистецтвознавства і мистецької освіти, доктор філософії (PhD) з образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації
Контактна інформація викладача (-ів)	leontieva_o@kdidpamid.edu.ua
Ресурси комунікації з викладачем	Google Classroom (https://meet.google.com/qby-qeuk-uga) Moodle
Дні занять	Згідно з розкладом
Консультації	Дистанційні за домовленістю з ініціативи здобувача

Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни	Дисципліна спрямована на формування у студентів цілісного уявлення про предмет, межі, специфіку та наукові засади мистецтвознавства як гуманітарної
---------------------	---

	науки. Курс знайомить із сучасним станом мистецтвознавчої методології, основними напрямками її розвитку, колом дослідницьких завдань та системою методів аналізу творів мистецтва і художніх явищ. Розглядаються ключові методи та підходи до вивчення мистецтва. Особлива увага приділяється можливостям окремих методів, принципам їхнього застосування, поєднання та критичної оцінки результатів дослідження. Студенти знайомляться з особливостями наукової аргументації, професійною мистецтвознавчою термінологією, формами наукових досліджень і академічних текстів. Важливою складовою курсу є формування практичних навичок аналізу мистецьких творів і явищ з використанням різних методологічних підходів. Опанування дисципліни дозволяє студентам зрозуміти принципи проведення мистецтвознавчого дослідження, коректно визначати його методологічну основу, критично оцінювати наукові тексти та усвідомлено використовувати професійний інструментарій у навчальній і дослідницькій діяльності. У процесі навчання студенти розвивають навички аналізу та узагальнення інформації, критичного мислення, пошуку альтернативних шляхів розв'язання наукових проблем та аргументованого представлення результатів дослідження.
Мета й завдання навчальної дисципліни	Метою вивчення дисципліни є формування у студентів системного уявлення про методологію мистецтвознавства як сукупність наукових принципів, підходів і методів дослідження мистецтва, розвиток навичок аналізу, інтерпретації та критичної оцінки мистецьких явищ, а також здатності застосовувати методологічний інструментарій у навчальній і дослідницькій діяльності. Основні завдання навчальної дисципліни: — ознайомлення з основними напрямками, теоретичними та методологічними засадами мистецтвознавства; — засвоєння основних методів мистецтвознавчого аналізу, усвідомлення їхніх можливостей, обмежень та сфер застосування;

	– формування навички використання мистецтвознавчих методів під час аналізу творів мистецтва та художніх явищ; – розвиток вміння критично аналізувати та інтерпретувати мистецтвознавчі тексти, визначати їхню методологічну основу та оцінювати аргументацію; – оволодіння навичками самостійної аналітичної роботи, зокрема обґрунтування методології дослідження та використання професійної термінології. У результаті вивчення дисципліни студент повинен продемонструвати такі результати навчання: знати: • предмет, завдання та методологічні засади мистецтвознавства; • основні мистецтвознавчі методи дослідження (історичний, формально-стилістичний, іконографічний, іконологічний та ін.), їхні можливості, обмеження та сфери застосування; • принципи наукового аналізу, інтерпретації та аргументації в мистецтвознавчих дослідженнях; • основні форми мистецтвознавчої наукової діяльності та професійну термінологію. вміти: • розрізняти основні мистецтвознавчі методи; • визначати методологію конкретного дослідження; • обґрунтовувати вибір методів та застосовувати їх; • критично оцінювати мистецтвознавчі тексти • поєднувати різні методи під час аналізу творів мистецтва.
Передумови вивчення дисципліни	Вступ до мистецтвознавства, Термінологія мистецтвознавства
Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральні компетентності	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі мистецтвознавства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів даної галузі, а також суміжних спеціальностей, зумовлених комплексним підходом, проведення досліджень, та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетенції (ЗК)	ЗК 2. Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, екологічні, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 9. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 10. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.
Фахові (предметно-специфічні) компетенції спеціальності (ФК)	СК 1. Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища. СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки. СК 5. Здатність генерувати авторські інноваційні пошуки в практику сучасного мистецтва. СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі. СК 8. Здатність проводити аналіз та систематизацію зібраної інформації, діагностику стану збереженості матеріально-предметної структури твору мистецтва, формулювати кінцеву мету реставраційного втручання. СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності. СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційно-комунікаційних технологій. СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	лекц.	практ.	сем.	СР
1	2	3	4	5	6
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ВСТУП ДО МЕТОДОЛОГІЇ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА					
Тема 1. Предмет і завдання методології мистецтвознавства	8	2		2	4
Тема 2. Специфіка наукового пізнання та поняття наукового методу	8	2		2	4
Тема 3. Мистецтвознавство в системі гуманітарних наук, історія мистецтвознавства як окремої наукової дисципліни	8	2		2	4
Тема 4. Мистецтвознавство та його методи у контексті розвитку наукового знання, специфіка мистецтвознавчого дослідження	8	2		2	4
Тема 5. Структура мистецтвознавства: теорія мистецтва, історія мистецтва, художня критика та музейна справа	8	2		2	4
Тема 6. Регіональні особливості розвитку мистецтвознавства	8	2		2	4
Разом за змістовим модулем 1	48	12		12	24
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СИСТЕМА МЕТОДІВ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВОЗНАВСТВА					
Тема 7. Історичний метод	8	2	2		4
Тема 8. Формально-стилістичний аналіз	8	2	2		4
Тема 9. Іконографічний метод	8	2	2		4
Тема 10. Іконологічний підхід	8	2		2	4
Тема 11. Соціологічний метод	8	2		2	4
Тема 12. Психологічний підхід	8	2		2	4
Тема 13. Семіотичний метод	8	2		2	4
Тема 14. Структуралізм і постструктуралізм	8	2		2	4
Тема 15. Гендерні та постколоніальні підходи	8	2		2	4
Разом за змістовим модулем 2	72	18	6	12	36
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МЕТОДОЛОГІЯ МИСТЕЦТВОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ					
Тема 16. Комплексне використання методів у мистецтвознавстві	8	2		2	4
Тема 17. Методологія інтерпретації твору мистецтва	8	2		2	4
Тема 18. Методологія підготовки мистецтвознавчого дослідження	8	2		2	4
Тема 19. Наукова аргументація, представлення результатів дослідження та академічна доброчесність у мистецтвознавстві	6	2	2		2
Разом за змістовим модулем 3	30	8	2	6	14
Усього годин	150	38	8	30	74
Вид контролю: диф. залік					

Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Вінкельман Й. Й. Про художній ідеал прекрасного : Збірник : пер. з нім. Упоряд., вступ, ст. та приміт. Ф. С. Уманцева. Київ : Мистецтво, 1990. 307 с.
2. Іконографія: Конспект лекцій : навчальний посібник для студ. спец. 023 / уклад.: С.В. Оляніна. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2020. 56 с.
3. Клековкін О.Ю. Мистецтво: Методологія дослідження : Методичний посібник. Київ : Фенікс, 2017. 144 с.
4. Краус Н.М. Методологія та організація наукових досліджень: навчально-методичний посібник. Полтава : Оріяна, 2012. 183 с.
5. Матоліч І. Я. (2023). З історії українського мистецтвознавства: становлення, провідні особистості, наукові установи, навчальні заклади, сучасні проблеми: монографія. Передмова М. Селівачова. Івано-Франківськ : Місто НВ, 2023. 480 с.
6. Мокін Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Вінниця : ВНТУ, 2014. 180 с.
7. Недогібченко Є. Г. Академічна доброчесність: складові елементи. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2017. № 6. С. 13–21.
8. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посібник / за ред. О. Ярошенко. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
9. Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Кушнарєнко Н.М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства. Харків : ХДАК, 2016. 329 с.

Додаткові:

10. Алфьорова З. Транзитивний статус сучасного мистецтва як морфологічної системи. *Дизайн та мистецтво в контексті соціокультурного розвитку* : матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф., 07-08 вересня 2022 р. Херсон : ХНТУ, 2022. С. 10-12.
11. Безугла Р. Методологічні проблеми сучасного мистецтвознавства: історичні передумови та соціокультурні реалії. *Сучасне мистецтво*. 2020, випуск 16. С. 127-137.
12. Дубницька О.М. Методологічні підходи у професійній підготовці майбутніх фахівців. *Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи* : зб. наук. пр. 2018. Вип. 3. С. 206-209.
13. Кириченко О. Міждисциплінарний підхід до аналізу художніх творів у навчальному процесі майбутніх учителів образотворчого мистецтва (до постановки проблеми). *Наукові записки. Серія Педагогічні науки*. 2015. Вип. 139. С. 69-73.
14. Леонтьєва О. Герменевтика як суттєвий метод дослідження сучасного українського естампу. *Наукова атрибуція творів мистецтва, експертиза та оцінка культурних цінностей* : матеріали наук.-практ. конф., 28–

29 жовтня 2021 р. Київ : НАКККиМ, 2021. С. 65–66.

15. Леонтьєва О. Методи дослідження сучасного українського мистецтва в проєктах Венеційської бієнале. *«Платон мені друг, але істина дорожча»: теоретико-практичні та методологічні аспекти розвитку сучасних гуманітарних наук* : зб. матеріалів II Міжнародної молодіжної конф., 01 березня 2024 р. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2024. С. 36-38.

16. Леонтьєва О. В. Проблематика дослідження сучасного українського мистецтва в проєктах Венеційської бієнале. *Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство* : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., 09 листопада 2023 р. Київ : НАКККиМ, 2023. С. 78-80.

17. Олексюк О. М., Тушева В. В. Методологія наукових досліджень у галузі мистецтвознавства та музичної педагогіки : навч. посіб. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 176 с.

18. Пучков А. (2013). Нарис історії архітектурознавства. Київ : Фенікс, 2013. – 196 с.

19. Скринник-Миська Д. Методологічний дискурс у мистецтвознавстві: культурологічний аспект. *Народознавчі зошити*. 2012. № 1. С. 90-97.

20. Чирва А.Ю. Визначення підходів мистецтвознавчого аналізу об'єктів актуального, перспективного дизайну та «дизайну майбутнього». *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв*. 2013. № 3. С. 47-50.

21. Чмиленко Ф. О. Посібник до вивчення дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень» Дніпро: РВВ ДНУ, 2014. 48 с.

22. Чмир О. С. Методологія наукових досліджень : підручник. 2-ге вид., переробл. і доповн. Київ : Знання, 2007. 317 с. (Серія «Вища освіта XXI ст.»).

23. Школьна О. Методологічні засади здійснення наукового дослідження за спеціальністю 023. *Художня культура. Актуальні проблеми*. 2020. Вип. 16. Ч. 1. С. 54-62.

24. Яців Р. Методологічний інструментарій сучасного мистецтвознавства: від описовості до розкриття смислів. *A...Z art*. 2009. № 1. С. 8-9.

25. D'Alleva A. *Methods and Theories Of Art History*. London : Laurence King Publishing, 2005. 186 p.

26. Sylvan Barnet. *A Short Guide to Writing About Art*. New York: Pearson, ed. 11. 2008. 384 с. URL: https://archive.org/details/shortguidetowrit00barn_1/mode/2up.

Інтернет ресурси:

1. Міністерство освіти і науки України: офіційний вебсайт. URL: <https://mon.gov.ua>.

2. Монографічні видання Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. URL: https://www.etnolog.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2632&Itemid=532.

3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: nbuv.gov.ua.

Методи контролю та розподіл балів

Назви змістових модулів і тем	Дата проведення	Формат контролю	Максимальна кількість балів
Змістовий модуль 1. Вступ до методології мистецтвознавства	лютий	Конспектування наукових джерел, презентація, творча робота, тестування	31
Змістовий модуль 2. Система методів сучасного мистецтвознавства	квітень	Конспектування наукових джерел, презентація, практичні завдання, тестування	48
Змістовий модуль 3. Методологія мистецтвознавчого дослідження	травень	Конспектування наукових джерел, презентація, практичні завдання, тестування	21
РАЗОМ:			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Технічне, програмне та інструментальне забезпечення

Необхідне обладнання, устаткування	Робоча програма навчальної дисципліни «Методологія мистецтвознавства» для здобувачів вищої освіти за першим рівнем (ступенем) вищої освіти «бакалавр» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», за освітньо-
------------------------------------	---

	професійною програмою «Мистецтвознавство». КДАДПМД імені Михайла Бойчука, 2025. 24 с. Демонстраційний дидактичний матеріал.
Необхідні засоби	Ноутбук, планшет
Програмне забезпечення	Microsoft Office, Онлайн-ресурс Google Workspace for Education тощо
Матеріали, інструменти	Блокнот для конспекту, ручка

Політика вивчення навчальної дисципліни

Політику щодо академічної доброчесності	Під час виконання навчальних завдань здобувачі зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності. Використання матеріалів з інтернет-ресурсів та інших інформаційних джерел допускається виключно за умови обов'язкового коректного посилання на джерело. Письмові роботи підлягають перевірці на наявність плагіату та допускаються до оцінювання за умови, що обсяг коректних текстових запозичень не перевищує 30%. У разі виявлення плагіату або інших форм порушення академічної доброчесності робота не зараховується, а здобувач отримує 0 балів із обов'язковим повторним виконанням завдання. Списування під час контрольних заходів і підсумкового оцінювання забороняється, зокрема із використанням мобільних пристроїв. Застосування мобільних пристроїв дозволяється лише у випадках, передбачених форматом онлайн тестування. Під час усіх форм поточного та рубіжного контролю порушення академічної доброчесності не допускаються. У разі відсутності здобувача під час контрольного заходу без поважної причини він втрачає право на отримання відповідних балів; можливість повторного складання визначається викладачем із встановленням додаткового терміну виконання завдань.
Політика щодо відвідування занять	Відвідування навчальних занять є обов'язковою складовою системи оцінювання та враховується під час нарахування балів. За наявності поважних причин (зокрема стану здоров'я або участі в міжнародних освітніх програмах) здобувач може навчатися в дистанційному (онлайн) форматі за попереднім погодженням із викладачем із подальшим представленням результатів виконаних завдань під час консультації. Пропуски занять без поважних причин не допускаються. Поважність причин має бути підтверджена відповідними документами або завчасним повідомленням викладача.

	Запізнення на заняття без обґрунтованих підстав також вважаються порушенням навчальної дисципліни.
Політика щодо термінів виконання завдань і перескладання	Усі навчальні завдання, визначені програмою дисципліни, підлягають обов'язковому виконанню у встановлені строки. У разі виникнення заборгованості її усунення здійснюється протягом одного тижня після завершення визначеного терміну. Завдання, подані з порушенням строків виконання без поважних причин, оцінюються зі зменшенням балів і можуть бути зараховані в межах 50% від максимально можливої оцінки.
Політика щодо правил поведінки на заняттях	Навчальна дисципліна передбачає роботу в колективі та взаємодію учасників освітнього процесу. Навчальне середовище в аудиторії ґрунтується на принципах доброзичливості, творчої співпраці та відкритості до конструктивної критики. Під час занять здобувачі зобов'язані перевести мобільні пристрої у беззвучний режим. За необхідності допускається тимчасовий вихід з аудиторії за погодженням із викладачем, за винятком залікових і екзаменаційних форм контролю. Заохочується висловлення власної позиції щодо теми заняття за умови її аргументованості та опори на аналітичні висновки, сформовані під час практичної та самостійної роботи.
Політика щодо комунікації з викладачем	Поза межами аудиторних занять офіційним каналом комунікації з викладачем є електронна пошта. Листування здійснюється у робочі дні до 18:00 з дотриманням встановлених правил: у темі листа обов'язково зазначається назва навчальної дисципліни; у тексті повідомлення необхідно вказати прізвище, ім'я та по батькові здобувача вищої освіти (анонімні звернення не розглядаються); файли мають бути підписані за схемою «прізвище_назва завдання». Допустимі формати файлів: текстові матеріали — doc, docx; ілюстративні матеріали — jpeg, pdf. Консультації викладача в приміщенні закладу вищої освіти проводяться у визначені дні та години. У разі службового відрядження, тимчасової непрацездатності або інших об'єктивних обставин викладач залишає за собою право перенести заняття на інший день за попереднім погодженням з адміністрацією та студентами.

Детальнішу інформацію щодо компетентностей, результатів навчання, методів навчання, форм оцінювання, самостійної роботи наведено у Робочій програмі навчальної дисципліни.

Розробник (розробники) силабусу
навчальної дисципліни

(підписи, прізвища, ініціали) Леонтьєва О. В.

Гарант освітньої програми

(підписи, прізвища, ініціали) Сосік О.Д.

Завідувач кафедри

(підписи, прізвища, ініціали)

Силабус затверджено
на засіданні кафедри мистецтвознавства та мистецької освіти
(назва кафедри)

від «27» серпня 2025 р., протокол № 1